

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

صور تجلسه کمیسیون کارآفرینی، اقتصاد دانش بنیان و بهبود محیط کسب و کار

رئیس کمیسیون: نوید امجد	تاریخ جلسه: ۱۴۰۴/۰۴/۱۷	محل نشست: جلسه بصورت آنلاین برگزار شد.	ساعت شروع: ۱۰:۰۰	ساعت اختتام: ۱۲:۰۰
-------------------------	---------------------------	--	------------------	--------------------

اعضای جلسه: مطابق لیست پیوستی

دستور جلسه:

- ۱- ارائه گزارش تحلیلی در خصوص وضعیت حقوقی قراردادهای تجاری در شرایط فعلی (فورس ماژور و عسر و حرج) و پیشنهاد یک قالب کلی برای شرایط عدم امکان ایفای تعهدات
- ۲- بررسی چالش های فضای کسب و کار
- ۳- تحلیل اقدامات حمایتی دولت و بانک مرکزی و ارزیابی میزان اثربخشی آنها در سطح عملیاتی
- ۴- تدوین پیشنهادات عملیاتی جهت طرح و تصویب در هیئت رئیسه اتاق و ارائه به مراجع ذی صلاح

صورت مذاکرات:

تحلیل آثار حقوقی وقایع اخیر بر قراردادهای تجاری

کمیسیون کارآفرینی، اقتصاد دانش بنیان و بهبود محیط کسب و کار اتاق بازرگانی تبریز، با محوریت «بررسی وضعیت قراردادهای تجاری در شرایط بحرانی، به ویژه وقایع اخیر و اثر آن بر ایفای تعهدات فعالان اقتصادی» به صورت آنلاین برگزار شد.

نوید امجد، رئیس کمیسیون در این نشست با اشاره به اهمیت بررسی کارشناسی و علمی وضعیت قراردادهای تجاری در شرایط بحرانی، بر لزوم جمع آوری داده های مرتبط در این حوزه از یکسو و آمادگی فعالان اقتصادی برای مواجهه با شرایط اضطراری پرداخت. وی هدف از برگزاری این نشست را بررسی آثار تهاجم نظامی رژیم متخاصم صهیونیستی بر فضای کسب و کار کشور، ارزیابی امکان استناد فعالان تجاری و صنعتی به شرایط اضطراری در قراردادهای، تدوین یک برنامه عملیاتی برای دسته بندی و پیگیری مشکلات قراردادهای معوقه و تعهدات غیرقابل اجرا عنوان کرد و از انتقال پیشنهادات نهایی طرح شده در این جلسه به شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی خبر داد.

رئیس کمیسیون کارآفرینی، اقتصاد دانش بنیان و بهبود محیط کسب و کار اتاق تبریز، تحلیل حقوقی مفاهیم فورس ماژور، قوه قاهره، تعذر و تعسر در فضای کنونی اقتصاد ایران، بررسی مواضع حقوقی و اداری نهادهای بالادستی، به ویژه در زمینه اسقاط مسئولیت و حمایت از تاجر در شرایط اضطراری را از دیگر اهداف برگزاری این جلسه دانست.

امجد با اشاره به رخدادهای اخیر منطقه ای و تجاوز نظامی رژیم متخاصم صهیونی، گفت: بسیاری از فعالان اقتصادی در این شرایط با چالش هایی در اجرای تعهدات قراردادی خود مواجه شده اند و در این جلسه تلاش شد با بهره گیری از نگاه حقوقی و میدانی، راهکارهایی برای مواجهه منطقی با این شرایط ارائه شود.

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

در ادامه این جلسه، **بهراد صغیری، عضو کمیته حقوقی کمیسیون**، به تشریح ابعاد حقوقی و اجرایی ایفای تعهدات در شرایط بحران مورد پرداخت.

وی با اشاره به مفاهیم فورس ماژور، قوه قاهره، تعسر و تعذر، با تمرکز بر شرایط حقوقی اجرای تعهدات افزود: فورس ماژور (قوه قاهره)، به عنوان یک عامل خارجی، غیرقابل پیش بینی و غیرقابل دفع است که اجرای تعهدات را به طور مطلق ناممکن می سازد. صغیری ادامه داد: مفهوم فورس ماژور مطابق با مواد ۲۲۷ و ۲۲۹ قانون مدنی و برخی مواد قوانین خاص (مانند مواد ۴۹۲ و ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی) می تواند مبنای سلب مسئولیت از متعهد قرار گیرد، مشروط بر اینکه حادثه کاملاً خارج از اراده متعهد باشد، اجرای تعهد به صورت مطلق غیرممکن شود و متعهد در ایجاد یا گسترش حادثه نقشی نداشته باشد.

وی اظهار کرد: مطابق برخی تفاسیر حقوقی و رویه های قضایی، مفاهیم تعذر (غیرممکن شدن اجرا) و تعسر (تحمل مشقت شدید در اجرا) نیز می توانند در موارد خاص، مبنایی برای تعلیق یا سقوط تعهدات محسوب شوند.

وی با طرح این پرسش که آیا تهاجم نظامی اخیر رژیم متخاصم صهیونیستی به ایران را می توان مصداق فورس ماژور عام تلقی و در قراردادهای تجاری و دولتی به آن استناد کرد؟ افزود: با توجه به اینکه این حمله منجر به وضعیت جنگی فراگیر یا فروپاشی زیرساخت های حیاتی کشور نشده است، نمی توان وقایع اخیر را به صورت مطلق به عنوان فورس ماژور عام محسوب کرد.

صغیری با بیان این مطلب ادامه داد: اما در برخی موارد خاص که اجرای تعهدات قراردادی عملاً مختل شده، امکان استناد موردی به فورس ماژور وجود دارد، مشروط بر ارائه مستندات و اثبات شرایط. به ویژه در چارچوب آیین نامه بند «الف» ماده ۲ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، که شرایط جنگی را به عنوان حالت فورس ماژور به رسمیت شناخته است.

در ادامه جلسه، اعضای حاضر به بیان اثرات اجرایی بحران اخیر بر فعالیت های اقتصادی و اجرای تعهدات قراردادهای پرداختند و موارد زیر مورد تأکید قرار گرفت:

دستور تعطیلی برخی واحدهای صنعتی و تجاری از سوی مراجع ذی صلاح، اجرای تعهدات در موعد مقرر را ناممکن ساخته است. افزایش ناگهانی هزینه ها، اختلال در زنجیره تأمین و حمل و نقل، کاهش دسترسی به مواد اولیه از جمله تبعات ملموس بحران اخیر بوده که منجر به تأخیر یا توقف در اجرای قراردادهای شده است. عدم پذیرش شرایط فورس ماژور از سوی برخی طرف های قراردادی (اعم از نهادهای دولتی یا بخش خصوصی) و اصرار بر اجرای کامل تعهدات یا مطالبه خسارت، چالش بزرگی برای بنگاه ها ایجاد کرده است.

مصوبات جلسه:

ردیف	متن مصوبه:
۱	کمیسیون، مستندات و گزارش مشکلات ناشی از بحران اخیر که مانع ایفای تعهدات شده اند را از فعالان اقتصادی جمع آوری کند.
۲	کمیسیون، طبقه بندی مشکلات ثبت شده بر اساس نوع فعالیت، حوزه تأثیر، نوع قرارداد (دولتی یا خصوصی) و نوع آسیب وارده را انجام دهد.
۳	کمیسیون، فهرست نهایی مشکلات را در قالب گزارشی رسمی به هیئت رئیسه اتاق ارجاع و از طریق اتاق تبریز در شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی، مطرح و به سایر مراجع ذی ربط به منظور تصویب راهکارهای حمایتی یا معافیت های موقت ارسال کند.